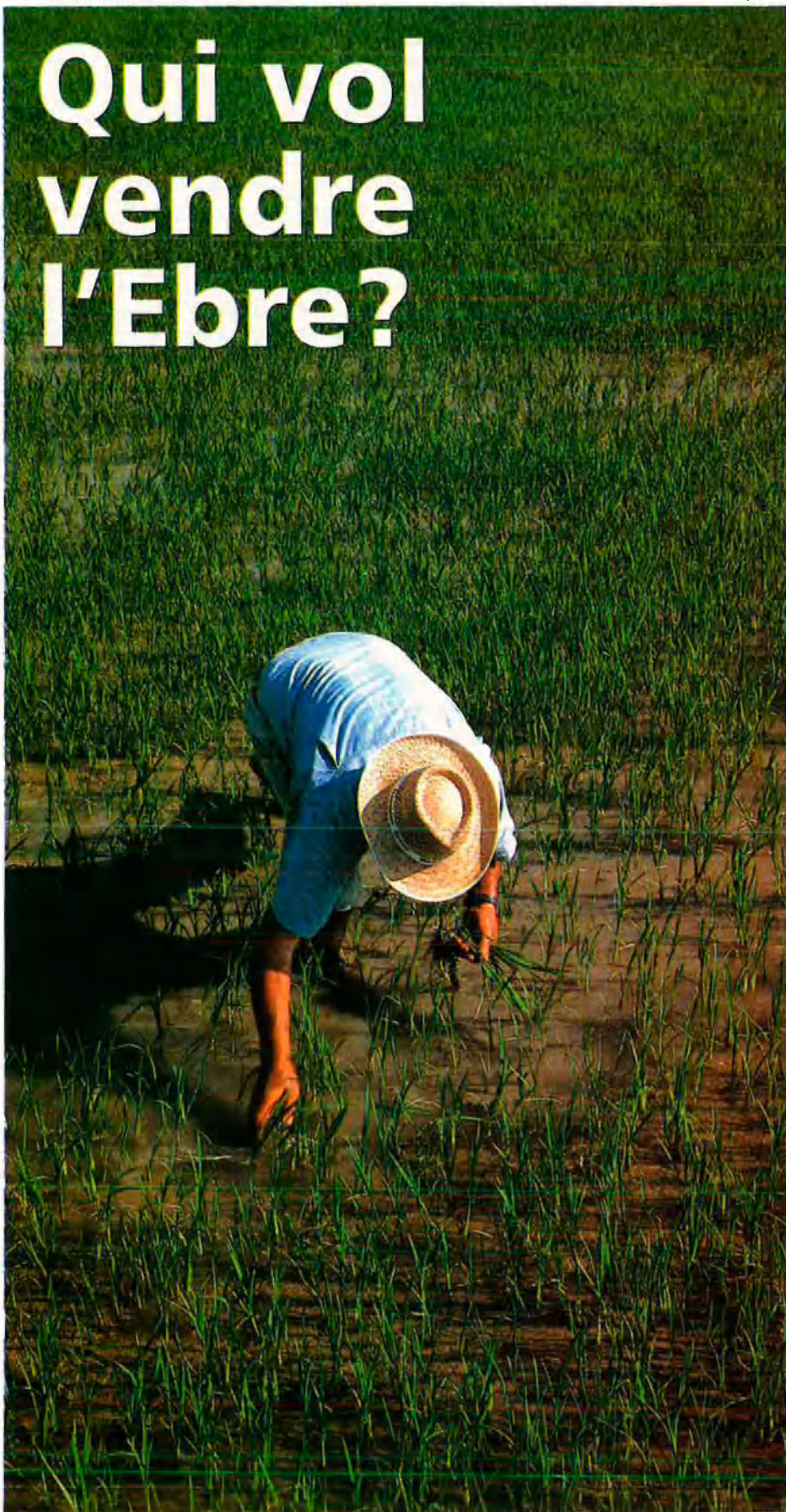

JORDI PLAY

Qui vol vendre l'Ebre?

La nova llei d'aigües obre la possibilitat de transvasar aigua de l'Ebre al País Valencià i Múrcia. Els dirigents de les comunitats de regants del Delta, unes entitats amb un funcionament molt poc democràtic, són els més interessats a vendre l'aigua.

"Si s'arriba a vendre l'aigua de l'Ebre, això serà un increïble negoci que posarà en mans de les comunitats de regants milers i milers de milions de pessetes", diu un regant del marge esquerre del Delta que tem que algú pugui treure profit d'aquesta operació. La seva sospita es basa en el fet que les comunitats de regants del Delta estan liderades des de fa molts anys per les mateixes persones i tenen un funcionament antidemocràtic que dona més vots als latifundistes que no als petits propietaris. De fet, els líders d'aquestes comunitats, encapçalats pel president del Sindicat de Regants, Joel Bonet, van ser els responsables que se'n tornés a parlar del transvasament de l'Ebre cap al País Valencià quan, ara fa un any i mig, van convidar la consellera d'Agricultura de la Generalitat Valenciana a visitar la zona.

Ara, la reforma de la Llei d'Aigües, aprovada pel consell de ministres el passat 7 de maig, obre la porta a una liberalització del comerç de l'aigua que, sens dubte, donaria opció a les comunitats de regants a vendre part de l'aigua que administren mercès a una concessió per regar.

Una prova que el transvasament és possible són les declaracions a favor d'aquesta infraestructura que l'ex-ministra d'Agricultura Loyola de Palacio va fer poc abans de deixar el càrrec. De Palacio parlà, fins i tot, d'un canal que podria arribar fins Almeria.

És clar que els beneficis teòrics d'aquest negoci han de despertar l'ambició dels hipotètics "vendedors" perquè el transvasament podria ser de 10 m³/segon i el metre cúbic es pot arribar a pagar a 30 pessetes. Això significarien 18.000 pessetes per minut i 1.080.000 per hora.

Diversos membres de la Comissió Antitransvasament han manifestat que l'interès de les comunitats de regants és encara més gran perquè els diners que reben pel minitransvasament de Tarragona des del 1981 passaran a revertir en benefici de la Conca Hidrogràfica de l'Ebre l'any 2001. Aquest canon no es paga directament sinó que s'inverteix en infraestructures del Delta i la presència del Consorci d'Aigües de Tarragona va fer que el control de les obres hagi estat prou racional, segons molts regants.

Tot i això, el funcionament caciquil de les comunitats és un fet que denunciïn ecologistes de la Societat Espanyola d'Ornitologia (SEO-Bird Life), membres de la Comissió Antitransvasament i alguns regants. Entre ells, hi ha l'ex-alcalde de Deltebre i actual president de la Cambra Arrosera de Deltebre, Agustí Castells, que ha presentat una demanda contra Joel Bonet per ús indegut de la targeta VISA de la comunitat de regants, "entre moltes altres coses", segons declara a EL TEMPS. Castells està convençut que Bonet ha tret algun profit econòmic del minitransvasament i que aquest mateix interès és el que l'empeny a promoure aquest nou transvasament.

Els ecologistes també diuen que les obres efectuades en els canals de reg, amb els diners del minitransvasament, van ser profitosos per Bonet. Ells afirmen que aquelles obres van implicar l'arrencada dels plàtans que hi havia plantats als costats del canal i asseguren que Bonet se'n va beneficiar de la venda d'aquests arbres, que van ser replantats a la Vila Olímpica de Barcelona.

El sindicat de Bonet. A Deltebre, Joel Bonet és un personatge

JORDI PLAY

JORDI PLAY

popular. A més de presidir el Sindicat de Regants, és president del Club de Futbol de la Cava i ex-regidor de l'ajuntament pel PSC.

A més de les denúncies que Castells va presentar contra ell, Bonet ha estat demandat per una immobiliària francesa, Société de Realisations Immobilières, que volia construir en la platja de la Marquesa, una zona del Delta protegida. L'empresa assegura que va avançar a Bonet 50 milions de pessetes que mai se li han retornat, tot i que finalment no van poder construir.

En els darrers anys, Bonet també ha estat acusat de construir-se una barraca en la platja de la Bassa de l'Arena, una zona que està dintre del Pla d'Espècial Interès Natural (PEIN) i, per tant, protegida contra qualsevol tipus d'urbanització o construcció.

La principal força de Bonet està en el seu càrrec de president del

Sindicat de Regs, una institució integrada en la Comunitat de Regants. Des que Bonet va accedir a aquest càrrec ningú no el n'ha pogut fer fora. I és que els regants recorden que "els presidents sempre ho han estat fins que han mort, malgrat les eleccions". El que és cert és que els actuals presidents de les comunitats —José María Lluch Abella pels regants de l'esquerra i Manuel Macià, pels de la dreta— no ho han deixat de ser mai des que van ser elegits per primera vegada.

A més, segons Agustí Castells, Lluch Abella ni tan sols té dret a ser president perquè no és propietari: "José María Lluch Abella és un ancià franquista, desnonat per la democràcia, que vol conservar les arrels de terratinent sense tenir en propietat ni un pam de terra per mantenir-se dret."

Sobre Lluch i Bonet, Agustí Castells diu que "aquests personatges són els que estan escarxofats a la cadira i fan mal a les institucions que representen i a la societat en general. M'estranya que a la Catalunya de finals del segle XX, els polítics i el govern de la Generalitat en siguin conscients i tot i això autoritzen que aquestes entitats funcionen d'aquesta manera."

Castells fa aquestes afirmacions sense dubtes ni tremolor a la veu,

Barraca construïda pel president del Sindicat de Regs, Joel Bonet, dins d'una zona del Delta de l'Ebre on no es pot construir.

La casa està davant mateix de la platja de la Bassa de l'Arena, una zona dins del Pla d'Espècial d'Interès Natural.

Els latifundistes són propietaris del 50% del Delta

JORDI PLAY

Canal de l'esquerra del Delta de l'Ebre. L'aigua que passa pel canal és la que gestiona la comunitat de regants gràcies a una concessió.

tot i que ell mateix ha estat alcalde per CiU i continua militant-hi. Castells afirma que ell, personalment, ha exposat a la consellera de Justícia, Núria de Gispert, les seves crítiques al funcionament antidemocràtic de les comunitats, però el departament se n'ha desentès, argumentant que això depèn de la Confederació Hidrogràfica de l'Ebre i que supera l'àmbit autonòmic.

Les comunitats de regants del Delta tenen uns estatuts de principis de segle molt poc democràtics ja que els presidents de la Comunitat i de la Junta de Regants no es trien democràticament —un home, un vot— sinó en funció dels terrenys i l'aigua que teòricament necessita cada propietari. Segons els estatuts de la comunitat, per exemple, una propietat petita, que només necessita un litre d'aigua per segon, té un vot, mentre que al propietari d'un camp que necessita més de cent litres/segon li pertocuen 19 vots.

A més a més, en aquestes eleccions el vot es pot delegar i, de fet, és la forma de vot més gene-

ralitzada. Això fa que els qui ocupen la presidència de les comunitats o del Sindicat tinguin un avantatge. Molts pocs pagesos es neguen a donar el seu vot a un president del Sindicat que passa per casa seva a demanar que li deleguen el vot. Així, tant Agustí Castells com altres regants de la riba esquerra del riu, expliquen que el president del Sindicat de Regs del Canal de l'Esquerra, Joel Bonet, té "segrestats" un munt de vots. Castells afirma que, fins i tot, en l'última votació van aparèixer vots de regants morts. En les últimes eleccions, Castells, amb un altre grup de regants, va demanar el cens de comuners però la comunitat els va facilitar només els noms i cognoms dels propietaris, sense les seves adreces i telèfons. Segons l'actual president de la Cambra Arrossera de la Cava, va portar el cas als tribunals de justícia i, ara, la denúncia es troba a l'Audiència Provincial de Barcelona.

L'estructura de la propietat al Delta fa encara menys democràtic aquest tipus d'eleccions, ja que un 49% de la superfície és de 99 propietaris, mentre que la resta es divideix en més de 7.000 minifundis de diferents amos. Això segons les dades recollides per Josep Maria Franquet, autor d'*Estructura de la Propietat Agrària. Aplicació a la regió catalana de l'Ebre*, qui també ha estat l'últim candidat del PP a l'alcaldia de Tortosa.

Bonet és, precisament, administrador d'una de les poques finques del Delta que superen les mil hectàrees, l'anomenada Bombita, perquè és propietat dels hereus d'un torero conegut amb aquest nom. La resta de grans propietats pertanyen a les famílies Raventós —propietaris de Codorniu—, els Vilaseca, els hereus de Joaquim Bau —carlí històric que fou membre del Consell d'Estat en el règim de Franco—, els López Chicheri o en Farina —un italià que l'utilitza com a finca per caçar.

José Juan Ferrer afirma que aquesta estructura de la propietat sempre farà que qualsevol rein-

versió dels diners en infraestructures a través de la comunitat de regants —com la que provocà el minitransvasament a Tarragona— afavoreixi les grans propietats, que tenen més camins o sèquies que arreglar.

Enviscats amb Bonet. Segons explica Ferrer, Joel Bonet ha trobat un cercle de polítics igualment favorables a "vendre" l'aigua. Ja fa tres anys que Bonet es va reunir en una barraca de visc —un d'aquells paranyos on els pardals queden enganxats— amb el president de la comunitat de regants de la dreta, Manuel Masia; l'alcalde de Tortosa, Marià Curto (CiU); i el de Tortosa, Joan Maria Roig (CiU). Des que es van trobar en aquest escenari tan ecològic, aquests dos alcaldes i d'altres de la zona —com els de Santa Bàrbara (CiU) i Roquetes (PSC)— s'han manifestat a favor del transvasament. Segons Ferrer, "els polítics creuen que el transvasament és inevitable perquè Barcelona o València representen molts vots i les Terres de l'Ebre, més aviat pocs".

Aquest idea, a més, va calant a poc a poc en els pagesos i els veïns del Delta, que "arriben a creure que els diners del transvasament els portaran tants beneficis que podran deixar de treballar". Així, l'oposició als transvasaments, molt activa ara fa deu anys, es va afeblir.

Segons un altre membre de la Coordinadora Antitransvasament, Manel Tomàs, la conseqüència final del transvasament seria "la reducció del cabal de l'Ebre, ja que els regants de l'Aragó no s'estaran de fer embassaments i vendre l'aigua si veuen que als del Delta els sobra prou aigua per transvasar-la". Tot plegat, diu Tomàs, "accentuarà el desequilibri territorial, ja que l'aigua és una de les poques fonts de riquesa que ara tenen les Terres de l'Ebre, una zona deprimida en comparació amb aquelles comarques que es beneficiarien del transvasament".

Àlex Milian